

“CHỮA TRỊ” VÀ “CHỮA LÀNH” TRONG SÁNG TÁC NGHỆ THUẬT ĐƯƠNG ĐẠI

I TRẦN THU HÀ

Email: hatt97@fe.edu.vn

Trường Đại học FPT, Greenwich Việt Nam, Đà Nẵng

TÓM TẮT

Bài viết này phân tích sâu về tác động của Trị liệu Nghệ thuật ở các cấp độ cá nhân, tập thể và xã hội, ngoài việc là một lĩnh vực chuyên ngành đặc biệt. Thông qua phân tích các trường hợp nghệ sĩ tự chữa lành vết thương bằng quá trình sáng tác nghệ thuật, chúng ta sẽ khám phá động lực sáng tạo nội tại và tác dụng "chữa lành" mà nghệ thuật mang lại cho bản thân họ và những người khác trong quá trình này. Khi mở rộng tầm nhìn sang một bối cảnh xã hội lớn hơn, nơi nghệ thuật chịu ảnh hưởng của văn hóa và lịch sử với những tổn thương và ký ức riêng, chúng ta sẽ nhận thấy rằng sự thể hiện nghệ thuật thường chứa đựng những tổn thương tiềm ẩn và những ký ức không lời được truyền lại qua nhiều thế hệ.

Từ khóa: nghệ thuật đương đại, chữa trị, chữa lành, phản ánh xã hội, chấn thương nhóm

1. Đặt vấn đề

Nghệ thuật không chỉ đơn thuần là phương tiện giải trí mà còn được sử dụng để trị liệu. “Trị liệu tâm lý bằng nghệ thuật” đã được công nhận là một lĩnh vực chuyên sâu hiệu quả cả về lý thuyết và thực tiễn ở châu Âu và châu Mỹ, như giúp những người tự kỷ thể hiện bản thân khi không thể giao tiếp; giúp những người bị chấn thương tìm thấy sự bình yên mà không cần kể lại những trải nghiệm đau đớn bằng lời nói; thậm chí ngay cả những người mắc bệnh Alzheimer cũng nhận thấy sự nhẹ nhõm. Trong nhiều ngành liên quan, việc sử dụng nghệ thuật như hội họa, âm nhạc và khiêu vũ đã trở thành một hệ thống chữa bệnh lâu đời. Thông qua nghệ thuật, người bệnh có thể nâng cao nhận thức về bản thân và giảm bớt nỗi đau tinh thần một cách hiệu quả trong quá trình tư duy và rèn luyện sáng tạo.

Nhìn từ góc độ mở rộng khác, các tác phẩm nghệ thuật hầu như luôn gắn liền với khái niệm chữa lành. Điều này xuất phát từ triết lý phương Đông tìm kiếm sự hài hòa giữa con người và thiên nhiên, hay đến các hình thức nghệ thuật hiện đại khuyến khích nghệ sĩ tự suy ngẫm. Nhiều nghệ sĩ hiện đại cố gắng thể hiện cảm xúc của mình trong quá trình sáng tạo, tạo ra sự liên kết với thế giới bên ngoài, thông qua tác phẩm nghệ thuật giúp họ đối phó với những phản hồi tiêu cực của cá nhân và chấn thương nhóm. Lấy ví dụ từ những nghệ sĩ đã trải qua các triệu chứng tâm lý liên quan đến ảnh hưởng xã hội và sáng tạo nghệ thuật đương đại, bài viết này sẽ khám phá “sự chữa lành bằng nghệ thuật” như một ví dụ về việc mở rộng khái niệm, vượt ra ngoài các nguyên tắc chuyên môn, và nỗ lực phân tích tác động của sáng tạo nghệ thuật đối với cá nhân nghệ sĩ cũng như đối với mọi người và xã hội, trong quá trình thực hiện chương trình này.

2. Nội dung

2.1. “Bệnh”, “Chữa” và “Hoạt động sáng tạo”
“Bệnh” là khái niệm quen thuộc với mọi người, được hiểu là trạng thái đau đớn về thể xác cần can thiệp y tế. Bệnh cũng có thể gây ra khổ sở tâm lý từ yếu tố bên ngoài, và chúng ta luôn tìm kiếm cách thoát khỏi cảm giác này.

Khi khái niệm “bệnh” được đặt trong một phạm trù rộng hơn, nó trở thành một hiện tượng xã hội tiêu cực, thậm chí là một “bệnh lý” do một thời đại hay một nền văn hóa cụ thể tạo ra. Đối với một nhóm nghệ sĩ đương đại, “bệnh” là một “gen” không thể tách rời khỏi cuộc sống, suy nghĩ và khả năng sáng tạo của họ. Gen này được sinh ra từ nhận thức sâu sắc của các nghệ sĩ về mối liên hệ gắn kết họ với xã hội. Giữa lý trí và sự tàn khốc của hiện thực, giữa nỗi đau và sự dằn vặt của tâm trí, nhưng đồng thời nó cũng nuôi dưỡng khát vọng thể hiện bản thân của người nghệ sĩ, khát vọng thể hiện bản thân để rồi biến thành một sức mạnh sáng tạo vô cùng mạnh mẽ.

Hành động “chữa bệnh” không chỉ giúp bản thân mà còn an ủi người khác, đồng thời thể hiện qua nghệ thuật như là phương tiện bộc lộ cảm xúc. Điều này góp phần làm giảm bệnh tật và cân bằng mối quan hệ phức tạp giữa cá nhân và xã hội. Khát vọng tìm kiếm “sự thật” và giải quyết “nỗi đau” thúc đẩy nghệ sĩ khám phá và sáng tạo, biến việc nhận diện “căn bệnh” thành động lực sáng tạo của họ.

Dựa vào hiểu biết về động lực sáng tạo của nghệ sĩ và ảnh hưởng của nó đến bản thân họ cũng như các nhóm xã hội. Nghệ sĩ nhận thức được bệnh tật cá nhân và vấn đề xã hội, từ đó khám phá bản thân và thế giới xung quanh nhằm đạt được “sự tự thống nhất”.

ARTS

Khi tầm nhìn sáng tạo nhắm đến xã hội, nó không chỉ phản ánh thực tế mà còn làm sâu sắc thêm động lực văn hóa, thể hiện sự kế thừa và phục hồi lịch sử.

2.2. "Bệnh" là gen của nghệ sĩ

2.2.1. Việc "xử lý" sáng tạo trên trải nghiệm cá nhân của người nghệ sĩ

Khác với quan niệm tìm kiếm sự hài hòa trong nghệ thuật truyền thống phương Đông, nghệ thuật đương đại chú trọng vào việc khám phá và thể hiện cái tôi độc đáo của nghệ sĩ thông qua những yếu tố "không hài hòa." Trong quá trình sáng tạo này, đặc điểm cá nhân của nghệ sĩ đóng vai trò đặc biệt quan trọng, đòi hỏi họ phải dẫn thân cả về thể xác, tâm trí và cảm xúc. Đối với những nghệ sĩ gặp phải vấn đề tâm lý hay thể chất, nghệ thuật có thể mang lại tác dụng chữa lành đáng kể. Quá trình này có thể không luôn mang ý nghĩa tích cực, bởi các tác phẩm có thể phản ánh sự tổn hại và hủy diệt nhằm đối diện với những thử thách từ thế giới bên ngoài.

Mẹ là người truyền cảm hứng để Hom Nguyen bước chân vào con đường nghệ thuật

Điều quan trọng đối với mỗi nghệ sĩ là phải liên tục tự phân tích và tìm ra nguyên nhân sâu xa của những vấn đề của mình thông qua sáng tạo. Trong cuộc đời của nghệ sĩ Hom Nguyen - nghệ sĩ đương đại Việt nổi tiếng trong giới nghệ thuật tại Pháp, mẹ và những khó khăn cuộc sống là những vùng tối trong trái tim anh. Anh đã phải trưởng thành trước tuổi khi mẹ gặp tai nạn, vừa chăm sóc mẹ vừa đối diện với muôn vàn thử thách ở một đất nước xa lạ. Những câu chuyện mẹ kể về quê hương Việt Nam đã truyền cảm hứng cho anh tạo nên bộ sưu tập "Woman," nổi bật với phong cách chân dung độc đáo chỉ có ở anh: những nét vẽ hỗn độn không có điểm đầu và kết, tạo ra một trường phái chân dung mới tập trung vào khắc họa tâm hồn của

nhân vật. Tác phẩm của anh không chỉ là hình ảnh trên bề mặt mà còn mang những thông điệp sâu sắc và ý nghĩa tinh thần. Như có nhà phê bình cho rằng "Mỗi bức tranh của Hom Nguyen hiện lên như một cuộc đấu tay đôi với chất liệu, từ đó nảy sinh khát vọng bộc lộ sâu thẳm con người. Thông qua nghệ thuật, Hom Nguyen đã trút bỏ bóng tối và nỗi đau trong lòng, mở ra cơ hội phát triển tự do về thể xác và tâm hồn" (1).

Họa sĩ Đoàn Nguyên - họa sĩ Việt Nam nổi tiếng với dòng tranh sơn mài và sơn dầu, sau thời gian chép tranh chán nản, đã quyết định rời bỏ nhà và sống ở nghĩa địa, nơi ông được gọi là "Họa sĩ điên". Ông chia sẻ: "Cuộc đời tôi chỉ vẽ hai chủ đề 'Tan nát' và 'Sen và Phật.' Hãy nhìn những bức 'Tan nát' của tôi, người nghèo cho người nghèo miếng ăn, nó đầy tính nhân văn. Còn 'Sen và Phật,' trong hội họa Việt Nam, tôi dám khẳng định không ai vẽ sen giống như tôi. Lá sen và màu sắc trong tranh của tôi chính là đuôi công phượng trong giấc mơ." Chủ đề "tan nát" như những lát cắt hiện thực mà ông phải đối mặt với sự kỳ thị của con người, nhưng ông vẫn đưa vào đó những hình ảnh đầy tính bao dung. Chủ đề "Sen và Phật" như lối thoát, tia sáng để ông thể hiện cái tôi, vượt lên chính mình và vượt qua định kiến xã hội" (2).

Tác phẩm trong chủ đề "Tan nát" của họa sĩ Đoàn Nguyên

Tác phẩm trong chủ đề "Sen và Phật" của họa sĩ Đoàn Nguyên

Trong mắt nghệ sĩ, những cảm xúc và sở thích thường bị bỏ quên trong cuộc sống có thể được thổi phồng mạnh mẽ. Khi tình cảm sâu sắc, nghệ sĩ phải khám phá nỗi đau và cảm xúc tiêu cực để giải tỏa. Nghệ thuật qua các phương tiện truyền thông là cách để họ giải phóng cảm xúc. Qua tác phẩm, nghệ sĩ diễn đạt cảm xúc và thể hiện bản thân trong quá trình sáng tạo. Trong nghệ thuật đương đại, quá trình sáng tạo là hành trình khám phá thế giới và chính mình, với nhiều tự do hơn so với nghệ thuật truyền thống. Họ dùng cảm đối mặt với bản thân "bất chấp hậu quả." Vì vậy, "chữa trị" và "chữa lành" không phải là mục tiêu cuối cùng, mà là động lực để nghệ sĩ thoát khỏi ràng buộc, tìm kiếm sự tái sinh và biến đổi.

2.2.2. Sáng tạo là sự phản ánh trải nghiệm xã hội của người nghệ sĩ

Trong khi một số nghệ sĩ có thể tự chữa lành thông qua sáng tạo, những "nguyên nhân" mà họ cố gắng khám phá thường bắt nguồn từ môi trường và văn hóa xã hội nơi họ trưởng thành. Nghệ thuật có tác dụng "chữa lành" ở cấp độ xã hội và văn hóa, phản ánh nỗi đau và áp lực của thời đại hay hiện trạng xã hội đối với một thế hệ thông qua quá trình tự suy ngẫm của nghệ sĩ. Nghệ thuật có thể chữa lành những "vết sẹo" xã hội, kể lại, an ủi và động viên con người trong một thời đại.

Mã Thu Sa với Một video gốc độc quyền mỗi ngày

Nghệ sĩ Mã Thu Sa sinh năm 1982 tại Bắc Kinh, Trung Quốc, thuộc thế hệ con một đầu tiên theo chính sách kế hoạch hóa gia đình của Trung Quốc. Đối với thế hệ này, việc học cao hơn và tìm kiếm việc làm là những cuộc cạnh tranh khốc liệt với áp lực lớn. Trong tác phẩm video "Từ số 4 Bình Nguyên Lý đến số 4 Thiên Kiêu Bắc" của mình, Mã Thu Sa tự sự trước ống kính về những trầm cảm và khó khăn khi trưởng thành, bộc lộ những thách thức mà thế hệ này đối mặt. Cô nói về chính sách quốc gia, môi trường xã hội và kỳ vọng cao từ gia đình đã tạo ra những vết thương tâm lý. Từ áp lực "không thể thua ngay từ vạch xuất phát" đến các lớp học năng khiếu, kế hoạch du học và đấu tranh để có "giấy chứng nhận tài sản" cần thiết cho việc xin thị thực, Mã Thu Sa kể chuyện với một lưỡi dao nhỏ và mỏng dưới miệng. Mỗi câu chuyện là

sự trút bỏ nỗi buồn và nỗi đau sâu kín trong lòng. Trong một cuộc phỏng vấn, cô chia sẻ: "Mặc dù tôi đang kể câu chuyện của chính mình, nhưng nó bao gồm những cảm xúc chung của những người cùng thế hệ với tôi" (3).

Giống như Mã Thu Sa, nhiều nghệ sĩ bắt đầu từ kinh nghiệm cá nhân để bộc lộ ảnh hưởng của thời đại và nền văn hóa đối với một thế hệ. Văn đề xã hội dần thấm vào từng cá nhân, ảnh hưởng đến giới tính, địa vị, và thậm chí cả niềm tin chủng tộc. Dù đó là sự trưởng thành u ám và kìm nén của thế hệ con một, tiếng kêu gào của người phụ nữ về bản thân, tình mẹ và địa vị xã hội, hay sự lưỡng lự và lo lắng của những người nhập cư trước những thay đổi đột ngột trong phong tục văn hóa, người nghệ sĩ trưởng thành và trải nghiệm trong môi trường văn hóa xã hội đều đối mặt với nhiều "mẫu chốt" khác nhau. Họ thường sử dụng sáng tạo nghệ thuật như một lối thoát cảm xúc và lên tiếng cho thời đại, nền văn hóa hoặc một nhóm người.

2.2.3. Vai trò của nghệ thuật trong tổn thương văn hóa tập thể

Nếu những "bệnh" kể trên được coi như một dạng gen lặn xã hội và lịch sử, chúng thường hiện diện trong lời nói, hành động và tâm lý của con người mà họ không hề nhận thức được. Những "bệnh" này thường gắn liền với chiến tranh hoặc thiên tai mà một dân tộc hay cá nhân loại phải đối mặt trong một giai đoạn lịch sử nhất định. Jeffrey C. Alexander cho rằng: "Khi các cá nhân và nhóm cảm thấy rằng họ đã trải qua những sự kiện khủng khiếp để lại dấu ấn không thể phai mờ trong ý thức nhóm, tạo thành ký ức vĩnh viễn không thể thay đổi, tổn thương văn hóa sẽ xảy ra" (4).

Freud - tiến sĩ Nghiên cứu Nghệ thuật ĐH Alzahra, đã đề xuất khái niệm "chấn thương chiến tranh" (khái niệm chỉ các hậu quả tâm lý và thể chất mà các cá nhân phải chịu đựng do sự tham gia hoặc chứng kiến những xung đột bạo lực và chiến tranh) trong cuốn "Nguyên tắc ngoài niềm vui" của mình. Ông cho rằng "các triệu chứng đôi khi xuất hiện mà không có sự can thiệp của bất kỳ lực cơ học đặc biệt nào, là triệu chứng của chấn thương tâm lý và bệnh tâm thần. Khi chiến tranh nổ ra, bất kể sự chuẩn bị kỹ lưỡng, cường độ của cuộc chiến thường vượt xa sự tưởng tượng của cá nhân và xã hội, dẫn đến sự lo lắng" (5). Freud tin rằng cảm giác tâm lý "sợ hãi" bắt nguồn từ đó. Nỗi sợ này là "mối đe dọa về thể xác và nỗi đau tâm lý do bạo lực chiến tranh, tác động kinh tế xã hội, và xung đột quân sự sau chiến tranh, khiến người dân bất an, tức giận, sợ hãi, xấu hổ." Trong phân tích của Freud, tổn thương do "chiến tranh" không chỉ là thiệt hại vật chất mà còn ảnh hưởng mạnh mẽ đến tâm lý. Sau chiến tranh, xã hội và con người phải chịu đựng căng thẳng thể xác và tâm lý kéo dài, và nỗi đau này

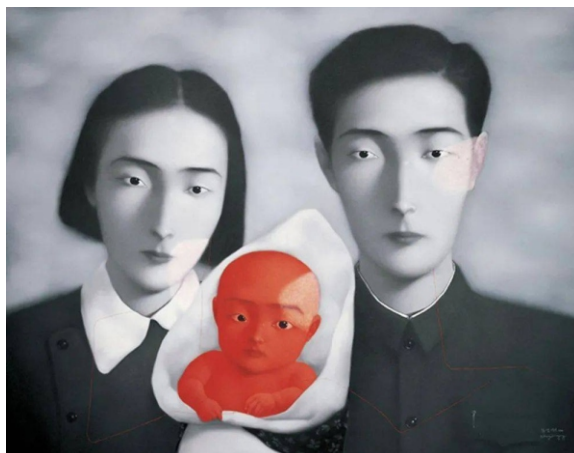
thường không kết thúc trong một thế hệ.

Tranh của David Thomas với sự ám ảnh của bệnh Parkinson do nhiễm chất độc màu da cam tại Việt Nam

C. David Thomas - nghệ sĩ và giáo viên sống tại Wellesley, Massachusetts, lấy cảm hứng từ thời gian ở Việt Nam trong chiến tranh và những chuyến thăm trong 35 năm qua. Tranh của ông kết hợp giữa hiện thực và ảo ảnh, giữa nỗi đau bệnh tật và ước vọng về thế giới tươi đẹp, với hoa và sắc màu tươi sáng đối lập với những bản điện tâm đồ xám xịt. Tác phẩm của ông chứa đựng hình ảnh chất độc da cam, những thùng hóa chất, và hình hài méo mó trong bình thủy tinh, giải bày nỗi đau của chính ông. Trong sự nghiệp sáng tạo của nghệ sĩ thời chiến, sáng tạo nghệ thuật hậu chiến là phần vô cùng quan trọng. Đối mặt với “chấn thương chiến tranh” tác phẩm của nghệ sĩ không chỉ là tư liệu về sự tàn khốc của chiến trường mà còn phản ánh tâm lý hỗn loạn. Không chỉ “chiến tranh” mới mang lại nỗi đau không nguôi, mà cả thảm họa văn hóa và bất ổn xã hội cũng gây tổn thương tương tự (5).

Như vết thương Thế chiến chưa lành ở châu Âu, Á, ký ức về “Cách mạng Văn hóa” thế kỷ trước vẫn in đậm trong thế hệ người Trung Quốc. Dù “Cách mạng Văn hóa Mười năm” kết thúc năm 1976, dấu ấn của nó vẫn sâu sắc trong lòng một thế hệ người Trung Quốc. Năm 1993, nghệ sĩ Trương Hiểu Cương - họa sĩ theo trường phái tượng trưng và siêu thực đương đại Trung Quốc, bắt đầu loạt tác phẩm “Gia đình lớn” của mình. Chuỗi tác phẩm lấy cảm hứng từ những bức ảnh cũ, mô tả những nhân vật có vẻ thờ ơ và tê liệt, với biểu cảm và hình ảnh mờ nhạt của sự tồn tại. Trương Hiểu Cương nói: “Tôi đã dựa trên cái cũ. Điều gì xảy ra với những bức ảnh cũ được chỉnh sửa cẩn thận? Dây thần kinh nào sâu thẳm trong tâm hồn bạn?” (6) Cách trình bày thống nhất, rập khuôn giống như sản phẩm tiêu chuẩn do máy sản xuất, sống một cuộc sống bình yên và học cách ẩn mình. Mọi người đang đồng bộ. Các nhân vật trong tranh đều có đôi mắt đen trắng; các thành viên trong gia đình có tông màu đen trắng, và hình dáng trẻ con sáng hơn so với cha mẹ chúng. Thông điệp là ngừng truyền lại kiểu áp bức và giam cầm này cho thế hệ tiếp theo.

Trương Hiểu Cương "Dòng máu - Đại gia đình số 9" 1996
Sơn dầu trên canvas 150x190cm

Hệ thống xã hội và cuộc sống cứng nhắc là ký ức chung của thế hệ cha mẹ thập niên 60-80, và những cảm xúc không thể bộc lộ hoặc sợ bị hiểu lầm vào thời điểm đó đều được an ủi trong loạt tác phẩm này. Trương Hiểu Cương, người đã trải qua thời đại đó, không chỉ hòa giải với chính mình trong ký ức về thời kỳ u ám đó qua các tác phẩm của mình mà còn khuyến khích một nhóm người ủng hộ tinh thần và phát triển cá tính riêng thông qua nỗ lực của nhiều thế hệ thoát khỏi xiềng xích.

Về khái niệm “chấn thương văn hóa”, Đào Đông Phong - giáo sư, giám đốc Trung tâm nghiên cứu Văn hoá Đương đại Đại học Quảng Châu, nhấn mạnh rằng trải nghiệm đau khổ của “nhóm” vượt ra ngoài những người chịu tổn thương cá nhân: “Đây là trải nghiệm của tổn thương nhóm, không chỉ liên quan đến bản sắc cá nhân mà còn liên quan đến tập thể. Những tổn thương văn hóa nghiêm trọng là trải nghiệm đau khổ chung của toàn nhân loại. Do đó, việc quan tâm và hàn gắn những tổn thương văn hóa là sứ mệnh chung của toàn nhân loại, không chỉ là vấn đề của các nạn nhân” (7). Trên thực tế, một khi “chấn thương văn hóa” hình thành, nó chắc chắn sẽ trở thành điểm mấu chốt ảnh hưởng đến một, thậm chí nhiều thế hệ, và sáng tạo nghệ thuật cũng đóng vai trò trong đó. Vai trò của nghệ thuật có thể là đại diện cho những tổn thương chung, trở thành nhân chứng cho sự kiện, phản ánh lịch sử, và báo trước thời đại.

3. Kết luận

Đầu năm 2021, đại dịch Covid-19 bùng phát và, với mức độ toàn cầu hóa, ảnh hưởng của nó đã trở thành một "căn bệnh" mà toàn nhân loại phải đối mặt, không chỉ giới hạn ở một quốc gia hay một nhóm người cụ thể. Hai năm ám ảnh bởi đại dịch đã để lại nhiều di chứng rõ ràng và tiềm ẩn, dần dần xuất hiện. Trước tình hình đó, vai trò của nghệ thuật một lần nữa thu hút sự chú ý và được thảo luận rộng rãi. Câu hỏi đặt ra là: Làm thế nào nghệ thuật có thể đóng vai trò xoa dịu và chữa lành các cá nhân và xã hội, gắn kết và

ARTS

đoàn kết các nhóm dân tộc khác nhau, thậm chí toàn bộ xã hội loài người? Có lẽ, "chữa trị bằng nghệ thuật" là cuộc thảo luận trực tiếp nhất. Khác với bất kỳ thời điểm khó khăn nào trước đây, trong thời đại 4.0, mỗi trải nghiệm cá nhân đều có cơ hội thể hiện giá trị của mình. Sự độc đáo và đa dạng được dung nạp và phát triển ở mức cao nhất. Chủ đề về "chữa trị" và "chữa lành" các cá nhân, tập thể, và xã hội sẽ trở nên phong phú và sâu sắc hơn bao giờ hết.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **VTV online (2023)**, *Hoạ sĩ Pháp gốc Việt Hom Nguyễn: "Khi về quê hương mình tôi đã khóc mà không rõ lý do..."*.

Lấy từ: <https://vtv.vn/van-hoa-giai-tri/hoa-si-phap-goc-viet-hom-nguyen-khi-ve-que-huong-minh-toi-da-khoc-ma-khong-ro-ly-do-202302021120501.htm>

2. **Triệu Vương (2013)**, *Họa sĩ Đoàn Nguyên: Tôi bỏ ngoài tai lời bình phẩm "thằng khùng"*, Báo Giao Thông.

Lấy từ: <https://www.baogiaothong.vn/hoa-si-doan-nguyen-toi-bo-ngoai-tai-loi-binh-pham-thang-khung-192592891.htm>

3. **Yi Tiao (2018)**, *Cô gái sinh thập niên 80, tự cắt lười tự thuật: Chúng ta là thế hệ bị áp bức nhất*.

Lấy từ: https://www.sohu.com/a/254781238_157906

4. **Alexander, J. C., et al. (2004)**, *Toward a Theory of Cultural Trauma. In Cultural Trauma and Collective Identity (1st ed., pp. 1-30)*, University of California Press.

5. **Artlinkart (2008)**, *Nhóm người của thời đại "Sợ nghệ thuật"*, Tuần báo Nhân vật thời đại.

Lấy từ: <http://www.artlinkart.com/cn/article/overview/800arCqp>

6. **Điền Siêu Quần (2010)**, *Nói về loạt tác phẩm "Đại gia đình" của Trương Hiếu Cương*, **Nghệ thuật thị giác mới**, tr.119.

7. **Đào Đông Phong (2011)**, *Chấn thương văn hóa và văn học chứng kiến*, **Đàm đạo văn học hiện đại**, kỳ 5.

“TREATMENT” AND “HEALING” IN CONTEMPORARY ART CREATION

| TRAN THU HA

Email: hatt97@fe.edu.vn

FPT University, Greenwich Vietnam, Danang

ABSTRACT

This article deeply examines the impact of Art Therapy at the individual, collective, and societal levels, beyond its specialization as a field. Through the analysis of cases of artists who heal themselves through the process of making art, we will explore the intrinsic creative drive and the “healing” effect that art brings to themselves and others in the process. When we expand our vision to a larger social context, where art is influenced by culture and history with its traumas and memories, we will see that artistic expression often contains latent traumas and unspoken memories that are passed down through generations.

Keywords: contemporary art, treatment, healing, social reflection, group trauma

1. Issue statement

Art is not merely a form of entertainment but also serves as a tool for therapy. "Art therapy" has been recognized as an in-depth and effective field both theoretically and practically in Europe and America. It has helped individuals with autism express themselves when they are unable to communicate, aided trauma victims in finding peace without the need to recount painful experiences verbally, and even brought relief to people with Alzheimer's disease. In many related fields, the use of art forms such as painting, music, and dance has become an established healing system. Through art, individuals can effectively enhance self-awareness and alleviate mental pain during the process of creative thinking and practice.

From a broader perspective, artistic works are almost always associated with the concept of healing. This originates from Eastern philosophies that seek harmony between humans and nature, as well as modern art forms that encourage artists to reflect on themselves. Many contemporary artists strive to express their emotions through the creative process, establishing a connection with the outside world, and using their artworks to cope with personal negative responses and collective trauma. By examining artists who have experienced psychological symptoms related to social influences and contemporary artistic creation, this paper will explore "healing through art" as an expanded concept. It will go beyond professional principles and attempt to analyze the impact of artistic creation

on both the individual artist and society, as part of this ongoing program.

2. Content

2.1. “Illness,” “Healing,” and “Creative Activity”

Everyone understands what is meant by "illness" to be a bodily state of suffering requiring medical attention. Psychological anguish resulting from outside events can also be caused by illness, and we are always looking for ways to get away from this feeling.

A more comprehensive understanding of the term "sickness" transforms it into a derogatory social reality, possibly even a "pathology" produced by a particular historical period or cultural group. A subset of modern artists view "disease" as a "gene" that is intrinsic to their existence, ideas, and creative output. The artists' acute awareness of their role in society is the source of this gene. It also fosters the artist's drive to express themselves, turning that desire into a potent creative force, between reason and the harshness of reality, between mental discomfort and agony.

In addition to helping oneself, "healing" also comforts others and is frequently conveyed through artistic expression. This helps to balance the intricate link between the individual and society and to lessen sickness. The identification of "sickness" becomes a source of creative energy for artists, who are driven to investigate and create by their pursuit of "truth" and the resolution of "suffering."

ARTS

Artists become aware of social challenges and personal sickness based on their understanding of the creative impulse and its impact on individuals and social groupings. To reach "self-unity", this awareness prompts people to investigate both the outside world and themselves. When artistic vision is focused on society, it symbolizes the passing down and restoration of history and not only reflects reality but also intensifies cultural movement.

2.2. "Illness" as the Artist's Gene

2.2.1. The "Processing" of Creative Expression Through the Artist's Personal Experience

Unlike the traditional Eastern concept of seeking harmony in art, contemporary art emphasizes the exploration and expression of the artist's unique self through elements of "disharmony." In this creative process, the artist's individual characteristics play a crucial role, requiring their full physical, mental, and emotional involvement. For artists facing psychological or physical issues, art can offer significant healing effects. This process may not always have a positive meaning, as artworks can reflect damage and destruction to confront challenges from the external world.

Hom Nguyễn's mother was the inspiration that led him to pursue a career in art

What is important for each artist is to continuously self-analyze and discover the root causes of their problems through creative expression. In the life of Hom Nguyen, a renowned contemporary

Vietnamese artist in the French art scene, his mother and life's hardships are dark corners of his heart. He had to grow up prematurely when his mother had an accident, balancing caregiving with facing countless challenges in a foreign country. His mother's stories about their homeland, Vietnam, inspired him to create the collection *Woman*, characterized by his unique portrait style: chaotic strokes with no beginning or end, forming a new approach to portraiture that focuses on capturing the soul of the subject. His works are not just surface images but also carry profound messages and spiritual significance. As one critic noted, "Each painting of Hom Nguyen appears like a duel with the material, from which arises the desire to deeply express the human being. Through art, Hom Nguyễn has shed the darkness and pain within, opening opportunities for physical and spiritual freedom" (1).

Renowned for his lacquer and oil paintings, Doan Nguyen, a Vietnamese artist, became disillusioned with replicating artwork and chose to live in a cemetery instead of returning home. It was there that he became known as the "Mad Artist." "My life's work centers around two themes: 'Shattered' and 'Lotus and Buddha,'" he revealed. Look at my "Shattered" paintings, which depict kind people providing food to other needy people. Regarding "Lotus and Buddha," I can state with certainty that my depiction of the lotus is the best among Vietnamese painters. In my dreams, the hues and lotus leaves resemble the tails of phoenixes and peacocks. The concept of "Shattered" mirrors the hard reality he encountered, such as prejudice from people, but he imbued these pictures with empathy. He found solace in the "Lotus and Buddha" concept, which allowed him to express his actual self while overcoming obstacles in his life and cultural biases (2).

Works in the "Shattered" series by artist Doan Nguyen

ARTS

Works in the "Lotus and Buddha" series by artist Doan Nguyen

Emotions and interests that are frequently disregarded in life can be greatly magnified in the eyes of the artist. When emotions are intense, the artist needs to face suffering and unpleasant feelings in order to let them go. They use art to communicate these feelings through a variety of methods. Artists express themselves during the creative process and communicate emotions through their creations. Compared to conventional art, contemporary art allows for more creative flexibility since the process becomes an investigation of the self and the outside environment. Bravely, "regardless of the repercussions," they confront their own facts. Therefore, "healing" and "therapy" are not the end objectives; rather, they are spurs for artists to overcome limitations in search of rebirth and transformation.

2.2.2. Creativity as a Reflection of the Artist's Social Experience

While some artists may find healing through creativity, the "causes" they seek to explore often stem from the social environment and culture in which they were raised. Art has a "healing" effect on a societal and cultural level, reflecting the pain and pressures of an era or the social condition faced by a generation through the artist's process of self-reflection. Art can heal social "scars," recount stories, comfort, and uplift people during challenging times.

Artist Ma Qiu Sha, born in 1982 in Beijing, China, belongs to the first generation of only children under China's family planning policy. For this generation, pursuing higher education and finding employment is an intensely competitive struggle with immense pressure. In her video work "From No. 4 Pingyuanli to No. 4 Tianqiao North," Ma Qiu Sha narrates her experiences of depression and the difficulties of growing up, revealing the challenges faced by her generation. She speaks about national policies, social environments, and high expectations from families that have created psychological wounds. From the pressure of "not being able to lose right from the

starting line" to attending talent classes, planning to study abroad, and fighting for the necessary "asset certification" for visa applications, Ma Qiu Sha tells her story with a small, thin blade resting against her lips. Each narrative serves as a release of the deep sadness and pain within her. In an interview, she shared, "Although I am telling my own story, it encompasses the shared emotions of those in my generation" (3).

Ma Qiu Sha with an exclusive original video each day

Like Ma Qiu Sha, many artists draw from personal experiences to express the influences of their era and culture on a generation. Social issues gradually permeate individuals, affecting gender, status, and even racial beliefs. Whether it's the dark and repressive upbringing of the only child generation, a woman's cry for self-identity, maternal love, and social status, or the hesitation and anxiety of immigrants facing sudden cultural changes, artists who grow and experience within their social and cultural environments confront various "pivotal" issues. They often use artistic creativity as an emotional outlet and a voice for their era, culture, or marginalized groups.

2.2.3. The role of art in collective cultural trauma

If the aforementioned "ailments" are understood as a type of dormant social and historical DNA, people are frequently unaware of how they express themselves in their words, deeds, and psyche. These "diseases" are usually associated with wars or natural disasters that a country or humankind as a whole experiences throughout particular historical eras. According to Jeffrey C. Alexander's theory, cultural trauma happens when people and groups believe they have experienced terrible things that permanently alter their collective consciousness (4).

In his book "Beyond the Pleasure Principle," Freud, an Alzahra University researcher, introduced the idea of "war trauma," which refers to the psychological and physical effects people experience after taking part in or witnessing violent battles and wars. According to him, "symptoms of psychological trauma and mental illness might occasionally occur

ARTS

without the presence of any particular mechanical force." Regardless of careful planning, when war breaks out, people's expectations are frequently exceeded by the severity of the fighting, which causes anxiety (5). According to Freud, this is where the psychological sensation of "fear" comes from. In addition to psychological suffering brought on by wartime brutality, economical effects, and post-war military warfare, fear comprises "physical threats and agitated, angry, afraid, and ashamed people." According to Freud's theory, the trauma from "war" has a significant impact on psychological health in addition to causing material harm. Following a conflict, people and society experience protracted psychological and physical strain, and this suffering frequently lasts for more than one generation.

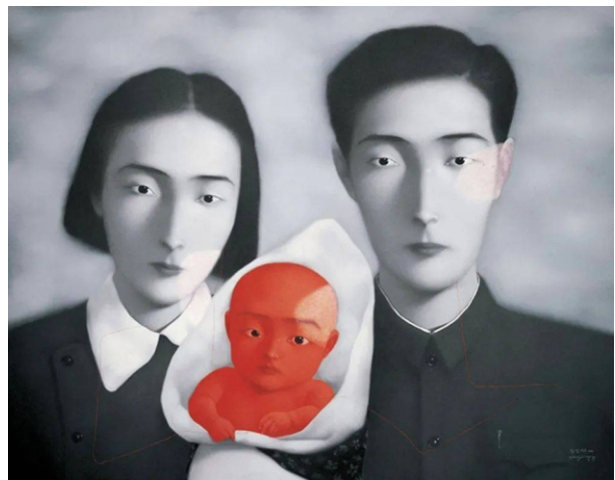

David Thomas's paintings reflect the haunting effects of Parkinson's disease caused by exposure to Agent Orange in Vietnam

C. David Thomas is a Wellesley, Massachusetts-based artist and educator whose experiences during the war in Vietnam and his subsequent visits over the following 35 years have greatly influenced his work. His paintings, which combine illusion and realism, mix the agony of disease with hopes for a lovely world with vivid flowers and colors that stand in stark contrast to depressing ECG readings. Thomas expresses his personal suffering through his artwork, which includes images of toxic barrels, Agent Orange, and warped glass figures. The works of war artists are very important in the context of post-war art. Thomas's artwork confronts "war trauma," reflecting a disordered psyche in addition to the cruelty of the battlefield. Not all pain results from conflict; analogous wounds are also caused by social instability and cultural calamities (5).

Generations of Chinese people are still affected by the memory of the "Cultural Revolution," much as the wounds from World War II linger in Europe and Asia. The "Ten-Year Cultural Revolution" came to an end in 1976, yet its effects are being felt today. Artist Zhang Xiaogang, renowned for his modern surrealism and symbolic aesthetic, launched his "Bloodline: Big Family" series in 1993. Inspired by vintage photos,

this series shows characters that appear numb and uncaring, with vague indications of their existence. "I based my work on the old," Zhang said. After antique images are thoroughly retouched, what happens? What buried fears haunt your soul? (6) The uniform presentation suggests a life of quiet living and skilled concealment, akin to mass-produced standard products. People seem to be in harmony with one other. His paintings include expressionless faces on the family members, who are depicted in black and white, but the children seem more intelligent than their parents. The message is an appeal to stop passing on this kind of tyranny and imprisonment to the following generation..

"Zhang Xiaogang, Bloodline: Big Family No. 9, 1996
Oil on canvas, 150x190 cm."

You talk about the tight societal structures and shared experiences that parents had to deal with during the 1960s and 1980s in this line. Zhang Xiaogang, an artist, addresses these emotions in his paintings. These emotions were frequently repressed or misinterpreted at the time. In addition to helping him find personal closure over that difficult time, his art uplifts the spirits of all those who work to end generational bonds. Professor Dao Dongfeng highlights that the pain endured by a "group" of victims is not limited to the individual: "This is a shared experience of group trauma, tied not just to individual identity but also to the collective." Severe cultural traumas are a symbol of humanity's collective suffering. Thus, it is not only a concern for the victims but also a shared mission for all of mankind to address and heal these cultural scars." "Cultural trauma" can have a profound effect on one or more generations once it establishes itself, and art is essential. Art can mirror history, act as a witness to events, foretell future eras, and express these common traumas.

3. Conclusion

At the beginning of 2021, the COVID-19 pandemic erupted, and with the level of globalization, it became

ARTS

a "disease" that humanity faced collectively, not confined to a specific country or group. Two years of pandemic-induced anxiety have left clear and latent consequences that are gradually emerging. In this context, the role of art has once again garnered attention and sparked extensive discussion. The question arises: How can art serve as a balm and healing force for individuals and society, fostering connection and unity among different ethnic groups, and even across all of humanity? Perhaps "healing through art" is the most direct discussion point. Unlike any previous difficult times, in the 4.0 era, every personal experience has the opportunity to showcase its value. Uniqueness and diversity are embraced and developed to the highest degree. The themes of "healing" and "restoration" for individuals, communities, and society will become richer and more profound than ever before.

REFERENCES

1. VTV online (2023). *"French-Vietnamese artist Hom Nguyen: 'When I returned to my homeland, I cried without knowing why...'"*
Retrieved from: <https://vtv.vn/van-hoa-giai-tri/hoa-si-phap-goc-viet-hom-nguyen-khi-ve-que-huong-minh-toi-da-khoc-ma-khong-ro-ly-do-202302021120501.htm>
2. Trieu Vuong (2013). *"Artist Doan Nguyen: I ignore the remarks of 'the crazy one'."*
Giao Thông Newspaper. Retrieved from: <https://www.baogiaothong.vn/hoa-si-doan-nguyen-toi-bo-ngoai-tai-loi-binh-pham-thang-khung-192592891.htm>
3. Yi Tiao (2018). *"The girl born in the 80s cuts her tongue to narrate: We are the most oppressed generation."*
Retrieved from: https://www.sohu.com/a/254781238_157906
4. Alexander, J. C., et al. (2004). *"Toward a Theory of Cultural Trauma."* In *Cultural Trauma and Collective Identity* (1st ed., pp. 1-30). University of California Press.
5. Artlinkart (2008). *"The people of the 'Art Scar' era."* *The Epoch Times Weekly*.
Retrieved from: <http://www.artlinkart.com/cn/article/overview/800arCqp>
6. Tian Chao Qun (2010). *"Discussing the series 'The Big Family' by Zhuang Xiao Gang."* *New Visual Art*, p. 119.
7. Tao Dong Fong (2011). *"Cultural Trauma and Witness Literature."* **Modern Literature Dialogue, Issue 5.**